

מסורת הש"ס

קצ הקיטע. דחשיב ליה מנעל מני רבי מאיר היא: **יולא.** בשבת: **אנפיליא של בגד.** דקחני סיפא חליצתה פסולה אמתן לרצנן דפליגי עליה דרבי מאיר בקב הקיטע אלמא דלא הו מנעל דאי רבי מאיר כיון דקב הקיטע הוה נעל אלמא ואנעלך תחשי לא דייק אנפיליא נמי תהוי נעל: **מרסיפא רבנן.** רישא דקב הקיטע נמי רצנן ודייקי ואנעלך תחש ודקחני קב הקיטע כשר במחופה **עור:** **אדמי סיפא אנפיליא של בגד.** פסולה האי הוה דלוי דלא נעל הוה דהא לא מגין לישמעינן חילוק בקב הקיטע דאע"ג דמגין לאו נעל וכ"ש האי: **סיפא נמי ר' מאיר.** ולא דייק תחש ואפילו הכי של בגד לא משום דלא מגין אצל קב הקיטע מגין הלכך אפילו אין מחופה עור כשר: **למדחסי.** לחוף רגלו דקרקע: **על מוטה.** לאו אורחיה למדחסי: **על ליחשא דכרעיה.** שרגלו הפוך דורס צעלינו של רגל. ליחשא לשון לוחים (שבת דף מה). פלנכ"א. כלומר שאינו דורס במקום מדרס רגלו. ואע"ג דמגן (לעיל דף קה). מן הארכובה ולמטה כשרה התם הוה דכי נחתך רגלו קס ליה שוק ורחמנא אחר מעל רגלו: **דלינו שוקו אצל האי לאו רגל הוה:** **והסניא כסמיכות הרגלים.** כשרה: **מאי לאו דחליץ כהו איסו.** הגורל את רגלו והס עקומים: **לאחר.** שרגלו ישרה: **בר אובא ובר קיפוף.** צפ' אלו מגלחין (מ"ק כה): **דחלשו לדעתיה דרב אשי ואחאפוך כרעיה:** רגלים. שלש רגלים תחוש (שמות כג): **פרט לנעלי קצין.** שפטורים מן הראייה. אלמא שוק לאו רגל הוה: **מעל רגלו.** משמע מדבר שהוא על רגלו מדלג כמיז וחלצה נעלו מרגלו: **שמע מינה.** ממתני דקא מכשר מן הארכובה ולמטה: **האי אספוריא.** ^ט קביל"א המפסקת בין שוק לרגל: **עד ארעא נחיש.** ואין עוד פרק אחר למטה הימנה בעקב: **לנדי כרעא.** השוה ועומד לנול קה הרגל לאו מעל הוה וככרעא דמי: **וצנליה היואלס מנין רגליה.** אלמא ירכיס נמי מיקרו רגל: **נעלס עקביה צירופסיה.** הולד יולא מנין רגליה ממש היינו דכתיב מנין רגליה: **לא עשה רגלו.** לא הסיר שער זקן התחתון: **לפסך אס רגלו.** מי רגלים. אלמא ירכיס רגל מיקרו: **אך מסיך הוה אס רגלו.** צננגון מלך מואב כתיב: **נין רגליה.** זין ירכומיה שצא עליה סיסרס ונתכוונה כדי לייגעו: **כרע נפל שרב.** שצעה כתיב בקרא: **רעה**

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הא אסתוריא קבילא וכו'. עי' מנחות לג ע"א רש"י ד"ה אסתוריא וס' דף ט' ע"א תוס' ד"ה קיצור בסוף הדבור:

הגהות הב"ח

(א) בני והתהלך סמיכות הרגלים מאי לאו: (ב) תוס' ד"ה והחולצת וכו' וה"ל ד"ה לענין יס: (ג) ד"ה קב הקיטע וכו' נאנפיליא דה"ל:

לעני רש"י

פלנכ"א. קרש. קביליא. קביליא. קרסול.

מוסף רש"י

הובא בעמוד קודם

תוס' חד מקובאי

עומד בין יושב בין מוטה החולצת מן הסומא חליצתה כשרה. אבל אם חלצה במנעל הנפתח שאינו חופה את רוב הרגל בסנדל הנפרס שאינו מקבל את רוב הרגל ובסמיכות הידים ובאפיליא של בגד החולצת לקח חליצתה פסולה ודקחני הכא החולצת דקטע חליצה פסולה דמשמע פוסלת מן האחים ודלא כהלכתא הוה דק"ל כרבנן דאמרי אין חליצת קטן כלום ובאפיליא של בגד פלוגתא רשומאל ורי"א ב"ל הגט לרי"א אינה פוסלת מן האחים ולרשומאל פוסלת. ופסק הרמב"ם כ"ה דאין כדאיתא אבל בסנדל של עץ ובסנדל הנפרס ובמנעל הנפתח שאינו חופה את רוב הרגל פסולה וז"ל חליצה פסולה ופוסלת מן האחים אע"ג דקתני להו בבבירא כי הדדי. והא דקתני בקב הקיטע חליצתה כשרה לאו ה"ל מחופה עור ובמקו דקתני חליצה כשרה אסור לחליץ בו דירחיקה הוא מאן דמכשר לכתחלה כדאיתא לקמן ובסנדל של ששם ושל סיד דקתני חליצתה כשרה לא אמר חליצה התפרס בפשתן אין חולצין בו משום דכתיב ואנעלך תחש:

י"ל ממתני ליה לאותוכה דעלה דלוי מני לנטיי מן סנדל של עץ חליצתה כשרה במחופה עור ולא ש"ל למפרך עלה לפלוג ולמי דדיה [ועוד קשה] דהא אמר של ששם חליצתה כשרה היינו דקחש רצונות הסנדל מארכובה ולמטה אצל דקטע לא איירי מידי והא דקתני צברייתא קב הקיטע איכא לפרושי נמי דיהיב לאחר וחליץ כדאמר אסמיכות רגלים וה"מ למימר וליטעמין קב הקיטע מי חליץ אלא דיהיב לאחר וכן דרך כזמה מקומות דיכול לומר וליטעמין ואין ואמר ועוד מעיקרא דקבר דברגל הפוכה שייכא חליצה ה"ה דקטע נמי חליץ אצל לפי המסקנא לא ווא דפריך רגלים פרט לנעלי קצין הכי פריך כיון דשוק לא מיקרי רגל א"כ למטה מהארכובה אמאי כשרה הא לא הוה קשירה במקום רגל ורבינו נסים נמי פירש צננגון דקטע לא חליץ מ"ש דרגלו הפוכה ומן הארכובה ולמטה דמכשר במתני' לאו צאיפסקא לכרעיה אלא צקשירת רצונות איירי כדאמר צירופסיה: **פ"ה צבעי קבין.** ואף על פי דעיקר דרשא נפקא לן מפעמים בפרק קמא דחגיגה (דף ג. וס) מכל מקום פריך שפיר מדאסמיכה תנא ארגלים: **והא קא מתהניא מעבירה.** ליה למימר דפריך אמאי לא מקרה עצמה שהרי קרקע עולם היא כדאמר גבי אסתרי ועוד כי הוה לא היה מואנסה ואדרבה היא שדלתו דצברים להכניעו להציאו עליה כדי להתיש כחו להציל ישראל אלא פריך אמאי משצחה הכתוב כל כך דכתיב צבורי וגו' ואמרין צנזיר (דף כג. וס) וצבוריות (דף י.) גדולה עזירה לשמה ממנוה שלא לשמה פירוש מאמהות לפי שהיו נהנות מן הציאה ועל לא היתה נהנית מן הציאה ומשני דוראי לא היתה נהנית משום דטובתן של רשעים כו' והאיהו מילתא קיימא הך פירכא צנזיר (דף כג.) וצבוריות (דף י.) ת"ל

מצות חליצה פרק שנים עשר יבמות

קג.

עין משפט
נר מצוה

ל א מ"י פ"ד מהלכות יבום הלכה ו' טו"ש ע' אה"ע סימן קסט בפירוט סדר חליצה ספיף קד: **לא ב מ"י שם הלכה ח טו"ש ע' שם הלכות ח חליצה ספיף מן ויבסדר חליצה ספיף ח:** **לב ד מ"י שם הלכה יח טו"ש ע' שם ספיף כז:** **לז ד מ"י שם הלכה טז טו"ש ע' שם ספיף י** וסימן קס ספיף ג ויבסמן קסט בפירוט סדר חליצה ספיף כז וספיף י: **לד ה מ"י פ"ט מהלכות שבת הלכה טו סמג לאוין ע"ה טו"ש ע' א"ח סימן שא ספיף טו:** **לה ו מ"י פ"ד מהלכות יבום הלכה יט סמג עשין נט טו"ש ע' אה"ע סימן קסט ספיף כז כגה"ה:** **לו ז מ"י שם הלכה י טו"ש ע' שם ספיף י** ויבסדר חליצה ספיף נא ופירוט סדר חליצה ספיף סג: **לז ח מ"י שם טו"ש ע' שם כג"ל חליצה ספיף לד:** **לח ט מ"י פ"ב מהלכות מגילה הלכ' א סמג עשין רכז רכח רטו:**

תורה אור השלם

- שלוש רגלים תחוג לי בשנה: שמות כז יד
- וגנשתי יבמותי אליז לעיני הוקנים וחלצה געלי רגלי רגלו ויחקה בקנין וינתנה ואמרה כבה יעשה לאשר אשר יבנה את בית אחיו: דברים כה ט
- ובשליחתה היוצת מבין רגליה ובקביה אשר תלך כי תאכל בחרס כל פסתר במקצור ובקצוק אשר יציק לך איבך בשקערי: דברים כה ז
- ומפבשת בן שאול ירד לקראת המלך ולא עשה רגלי ולא עשה שפמו ואת בקדיו לא כבס למן היום לכת המלך עד היום אשר בא בקיטום: שמואל ב יט כה
- והבא אל גדות העצאן על הדרך ויש מפרה ויהא שאל לחרס את רגליו ודוד ויגשיו בקרבתי המפרה ירשיב: שמואל א כד ג
- והוא יצא ועבדיו באו ויראו ויהוה דלחות ויעלה יגלות ואמרו אך מסיך הוא את רגליו בחרס המפרה: שופטים ג כד
- בין רגליה פרע נפל שבת בין רגליה פרע נפל שבת בין רגליה פרע נפל שבת בין רגליה פרע נפל שופטים ה כז

תוספות ישנים

קב הקיטע דאמר חליצה כשרה אלמא חשיב ליה מנעל מני ר' מאיר דלא עינן דומיא דתחש שהוא עור דמן הקיטע יולא שבת [נכד גז דברי ר"מ] חליצה של בגד [חליצה פסולה] אלמא עינן דומיא דתחש עור וא"כ קשה רישא לטעא ווא"כ אמאי לא פריך ה"י עלה דמתמין דקתני חליצה פסולה אלמא עינן דומיא דתחש והדין מן סנדל של עץ חליצה כשרה אלמא לא עיני דומיא דתחש

בין עומד בין יושב. וא"מ ומהיכא ס"ד לפסול יושב וי"ל משום דאמר לקמן (דף קד.) דהוה כגמר דין ואמרין בפרק שבעת העדות (שפועות דף ל: וס) שבעת גמר דין ד"ה דיינים ציביה ובעלי דינין צעמידה ומהאי טעמא צעין לקמן (דף קה.) עמידה לכתחלה דא"ל רבי חייה בתי עמודי לל"א שפי' צקונט' ועוד דכתיב ועמד ואמר ומיהו עיכובא ליכא מדלגא כתיב ויעמוד ויארמא אצל ועמד ואמר אינו אלא סיפור דברים צעלמא והכי נמי מפרש במסכת מועד קטן (דף כה. וס) גבי מנין לקריעה מעומד אצל ועמדו שני האנשים אע"ג דלא כתיב ויעמדו היינו לפי שאין כתיב שם מעשה אחר כך אצל הכא אחר ועמד כתיב המעשה ואין כאן אלא סיפור דברים צעלמא והכי (י' עמוד וקדשו ט' ועמודה ושאלה והא דדרשין צספרי ועמד אין דברים הללו אלא צעמידה אומר רבינו יהודה דשמא לכתחלה צעי הכי כדפרישית: **והחולצת מן הסומא חליצתה כשרה.** וא"מ מהיכא ס"ד למעוטי סומא וי"ל מדכתיב לעני הוקנים ווא"כ דה"ה (ו) לפני יבס א"י משום דכתיב ויחקה צפניו דהוי כמו לעניו קמ"ל דלא: **הקיטע מני רבי מאיר היא.** דחשיב מנעל ממה שאין רגלים לעשות: **באנפיליא** של בגד **אתאן** צרבנן. דלא חשיב מנעל במגד כיון דאין רגילות לעשות כן וה"ה אנפיליא הקשה ר"מ דהכא משמע דר' יוסי לא חשיב קב הקיטע מנעל מדמוקי צרייתא דמכשרא ליה לחליצה כר' מאיר דוקא וכן משמע בפרק כמה אשה (שבת דף סה: וס) ואילו בפרק צתרא דיומא (דף עז: וס) אמרין דקב הקיטע צין לר' מאיר צין לרבי יוסף מנעל הוה וטעם דר' יוסי ציט דכתיב דלמא מיפסק וסמי לאיתוי ד' אמות צרה"ר ועוד קשיא דהכא שרינן של ששם לחלוץ ובפרק צתרא דיומא (ס) אמרין אני ראימי את רבי יהושע צן לוי שילא כסנדל של ששם ציה"כ וצשמעמין מדמי יו"כ לחליצה: **מאן דכתיב ע"ה** יוחתא צרייתא דה"ל. פ"י צקונט' שאין זה קרוי רגל כיון שהפוכו כל שוק ידיה נמי לא מיקרי מעל רגלו אצל היכא שנקטעה רגלו שוקו היינו מעל רגלו דמיון דקודס קטיעה היה שוקו מעל רגלו אחר קטיעה נמי קרינא מעל רגלו וצענין זה פ"י גאון אחד ור"ס פ"י טעמא דלא חליץ מאן דסמגי על ליחשא דכרעיה דלא מני שפיר למדחסיא לכולי כרעיה אחרעא לפי זה נמי אמי שפיר הא דגרע מקיטע דקיטע דחיס שפיר כוליה שוקיה אחרעא מתוך פירושם משמע דפשיטא

(ה) נראה דל"ל ועל מני שפירש"י בשבת וכו' ומשוי הוה קשה ר"מ י"ל צדמס' יומא דף פח עתה עינן וסין שאסור ללכת צ ציוד"כ וכו'.